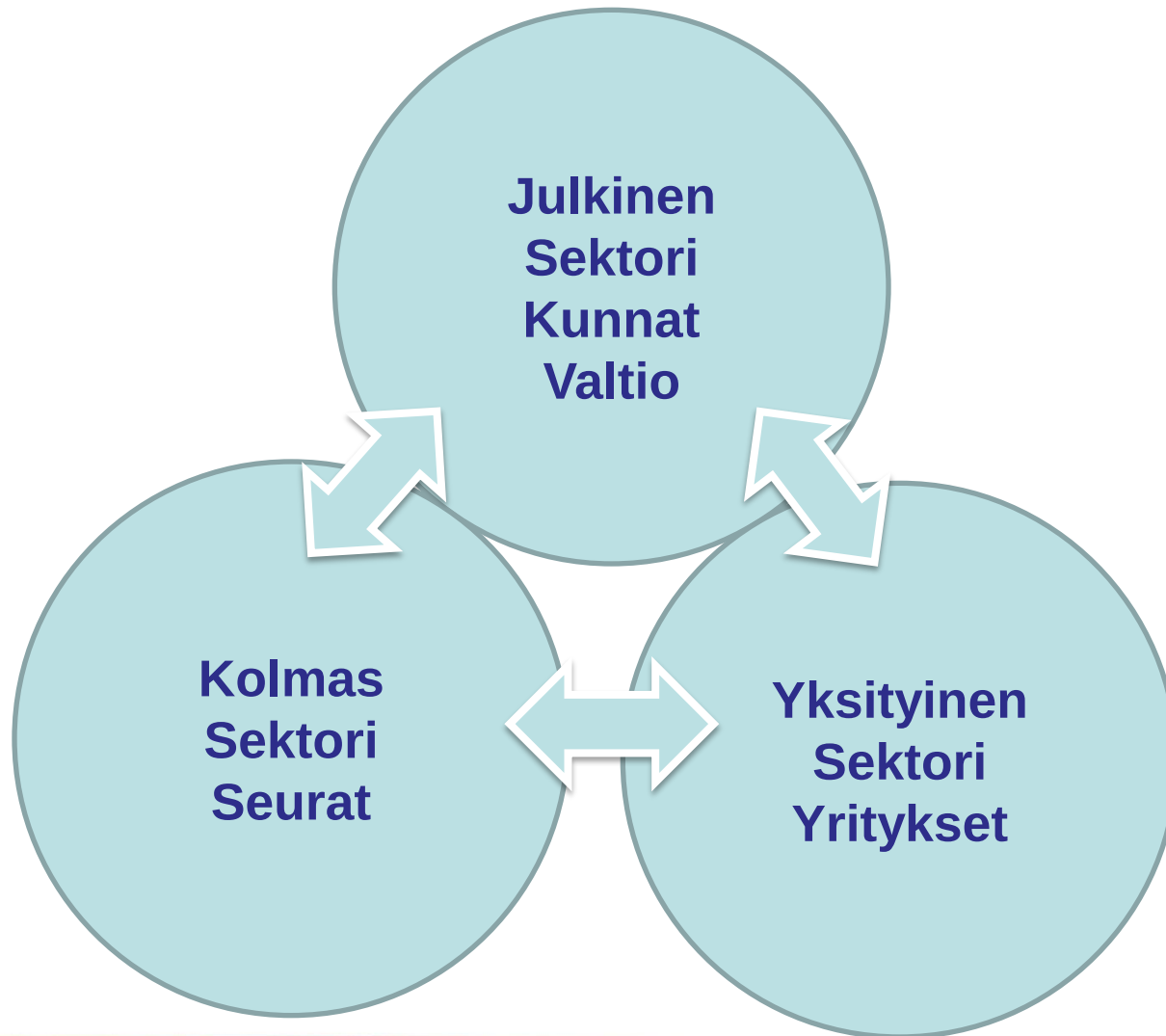

The background of the slide is a dense pattern of autumn leaves in various shades of orange and yellow. On the left side, there is a stylized logo consisting of several curved, flame-like lines in a light orange color.

Ulkoliikuntaolosuhteet kunnissa

**Kalervo Ilmanen
FT, dosentti
Jyväskylän yliopisto**

Liikuntapalvelujen työnjako Suomessa

Asemakaava-arkkitehti Bertel Jung muistiossaan vuonna 1914:

*Puistojen ”pitää olla kaupunkiyhteiskuntain
tuhatlukuisten asukkaiden tärkeimpinä
elinehtoina ja syvien rivien rasittuneille laumoille
sen luonnon edustajina, josta kaupungin muurit
ovat heidät ainiaaksi eristäneet.”*

Ulkoliikuntapaikat osana kaupunkien sosiaalipolitiikkaa 1900-luvun alussa

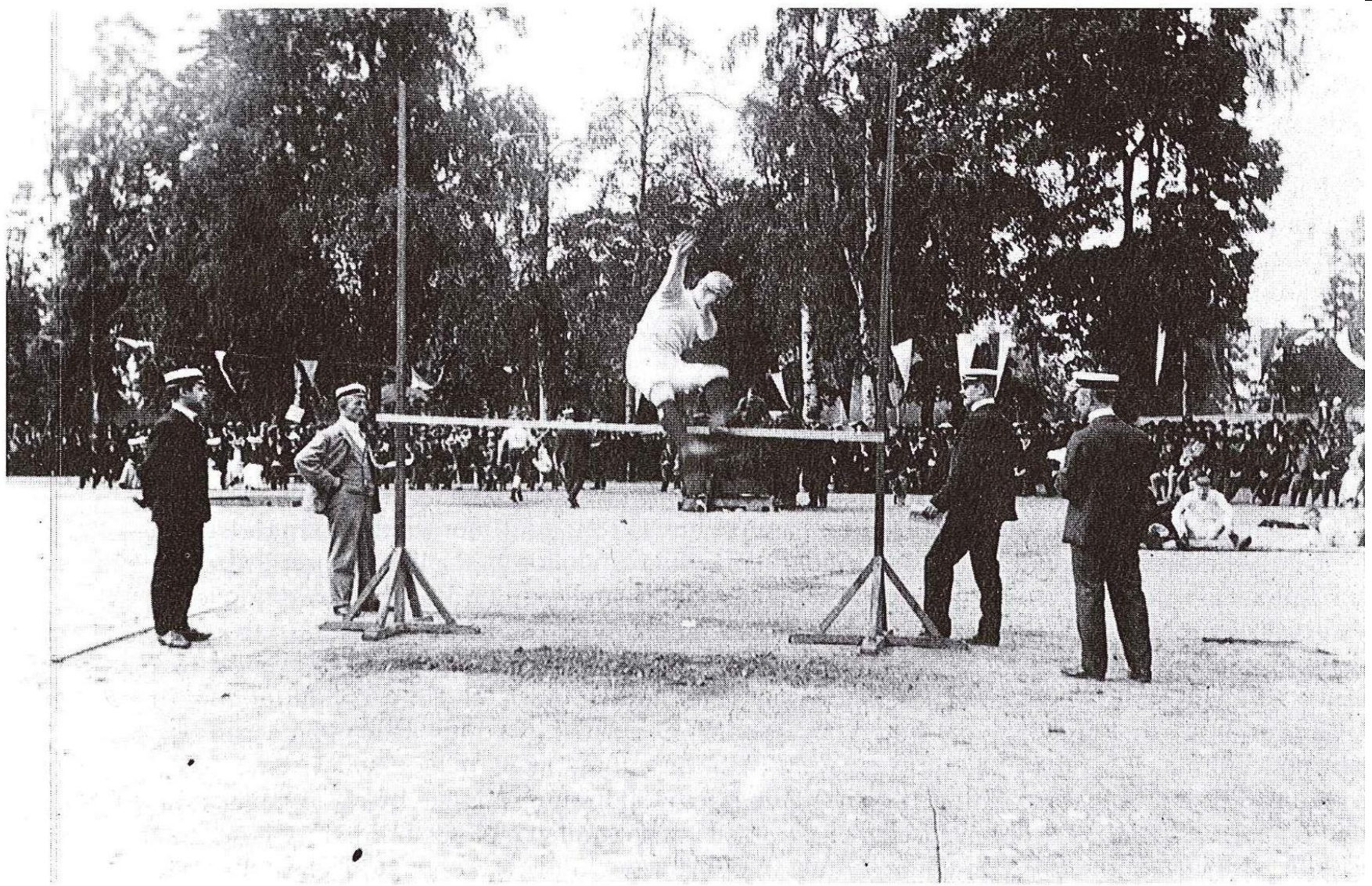
- Puistot kaupunkien ”keuhkoina” ja väestön virkistyspaikkoina
- Luistinradat luonnonjäillä
- Uimahuoneet ja uimarannat virkistys- ja peseytymispaikkoina
- Ulkokentät orastavan urheilun paikkoina

helsinkiläisiä luistelemassa Töölönlahdella vuoden 1910 paikkeilla. Helsingin kaupunginmuseo.

Korkeushyppyä Kaisaniemen kentällä vuosisadan vaihteessa runsaan yleisöjoukon seurattessa rimanylytystä. Ajalle tyypillisesti toimitsijat ovat herraskaisesti pukeutuneita ylioppilaslakkeineen. Urheilu ei ollut vielä ennättänyt juurtua kansan syvien rivien harrastukseksi. Suomen Urheilumuseon valokuva-arkisto.

Helsinkiläisperhe retkeilemässä Kivinokalla kesällä 1935. Teltat olivat kankaisia ja ne pingotettiin rimojen varaan. Toisen maailmansodan jälkeisenä pula-aikana jouduttiin teltat rakentamaan pahvi- ja kovalevyistä. Helsingin kaupunginmuseo.

Tungosta Hietarannassa kesällä 1937. Helsingin kaupunginmuseo.

Kuntoilun ja väestön vapaa-ajan liikunnan lisääntyminen toisen maailmansodan jälkeen

- Suomalaisen yhteiskunnan muutos:
  - kaupungistuminen
  - vapaa-ajan lisääntyminen
  - yhteiskunnan vaurastuminen
  - liikunta hyvinvointipolitiikan osaksi

- Liikuntakulttuurin muutos:
  - kunto-, terveys- ja erityisliikunta nousevat esiin
  - kilpaurheilu ei enää yksin huomion kohteena
  - kunnat alkavat panostaa ulkoliikuntaolosuhteisiin
  - tavoitteena tasa-arvoiset liikuntamahdollisuudet

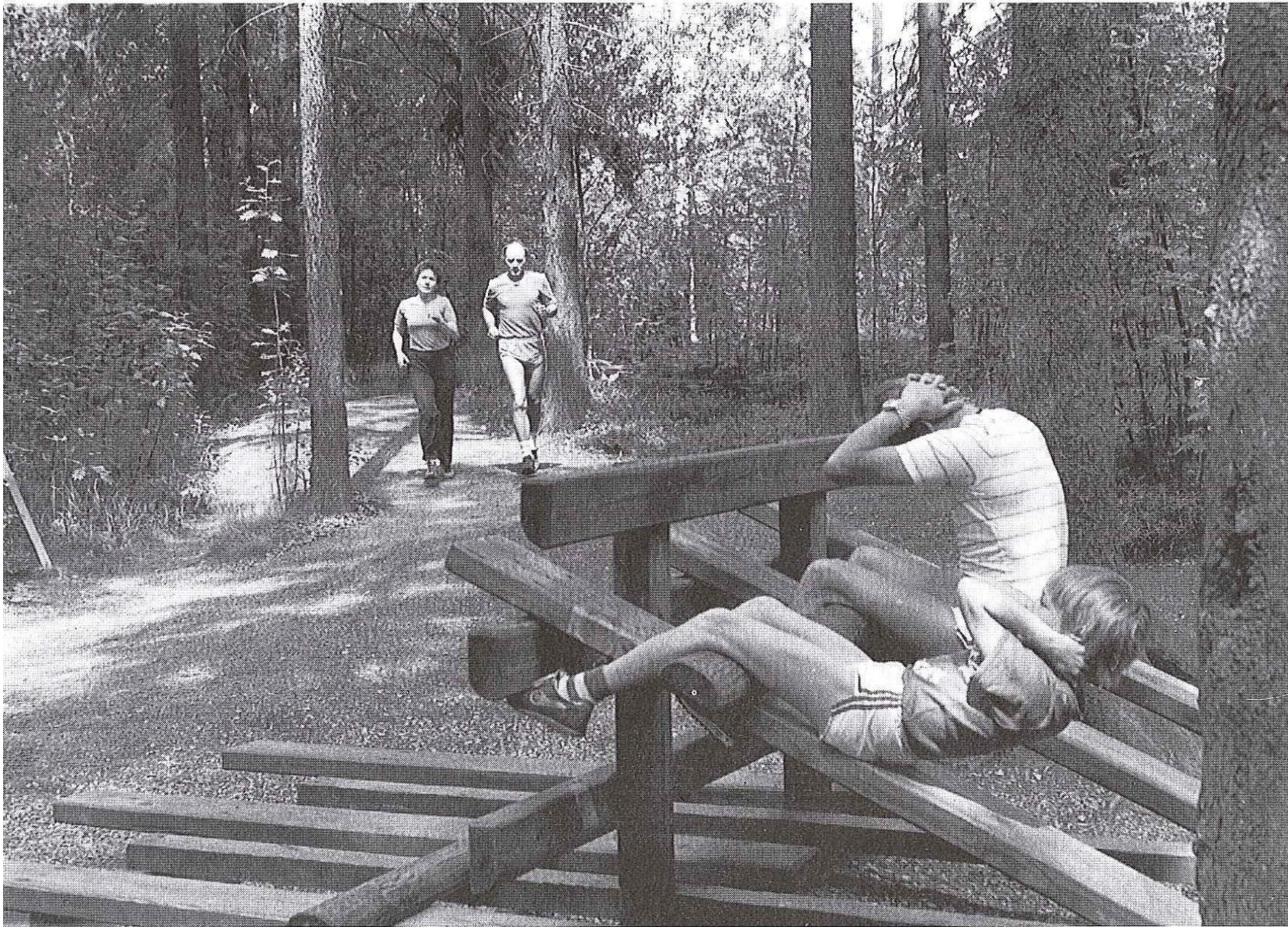

Kunnalliset ulkoliikuntapaikat tasa-arvoisesti kaikkien ulottuville

- ▣ Puistot, virkistys- ja kalastusalueet
- ▣ Venesatamat
- ▣ Uimarannat, skeittipuistot ja frisbeegolfradat
- ▣ Kuntoradat, luontopolut ja hiihtoladut
- ▣ Kevyen liikenteen väylät
- ▣ Vapaasti käytettävät kentät ja luistinradat
- ▣ Lähiliikuntapaikat ja koulujen pihat jne...

Pirkkolan urheilupuiston uimalammikko huoltorakennuksineen sulautui oivallisella tavalla luontoon.
Liikuntaviraston arkisto.

Kelkkamäet kuuluivat pienen aikaa 1920- luvulla urheilulautakunnan vastuulle. Niitä oli kaikkiaan yhdeksän eri puolilla kaupunkia. Kuva Kaisaniemen jäädtytetystä kelkkamäestä, joka oli yksi suurimmista. Helsingin kaupunginmuseo.

Lisäisivätkö kestävät ulkoliikuntaolosuhteet lasten ja nuorten liikkumista?

Ennen, arkiliikuntaa

- Leikki ja kisailu
- Pihat, niityt ja metsät
- Ilman vanhempia
- Kaikkia lajeja vapaasti
- Seurat kasvattajia

Nyt, niukasti arkiliikuntaa

- Harjoittelu
- Kentät, salit ja laitokset
- Vanhemmat mukana
- Lajeja maksuja vastaan
- Seurat palvelujen tarjoajia

Kuntatalouden tilanne huolestuttaa:

- Nyt kuulee kunnista, että ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta ja ylläpidosta karsittaisiin
- Ulkoliikuntapaikkoja kaavaillaan jopa maksullisiksi

Otettava huomioon, että:

- vapaat kunnalliset ulkoliikuntapaikat ovat kestäväää liikuntakulttuuria
- ulkoliikunta on osa kuntien sosiaali-, hyvinvointi- ja terveystalitiikkaa
- ulkoliikuntapaikat ovat kustannus-hyötynäkökulmasta edullisimpia ja tasa-arvoisimpia investointeja

Löytyykö näkökulma, jossa:

yhteiskunnan rakenteita muutetaan niin, että

- ne antavat tilaa väestön arkiliikkumiselle ja ”luovalle” urheilulle
- kansalaisten ääntä kuunnellaan suunnittelussa
- ymmärretään väestön enemmistön liikkuvan omaehtoisesti ulkoillen
- luovutaan elinkeinoelämän, autoilun ja huippu-urheilun hallitsemasta suunnittelukulttuurista
- luodaan mahdollisuus ulkona liikkumiseen kestävästi suoraan kotiovelta kaikkina vuodenaikoina

